

بررسی جامعه شناختی تأثیر فوتبال بر اعتماد اجتماعی مطالعه موردی: نوجوانان شهر ایرانشهر

رضا بلوچی^۱، صادق ستوان^۲

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی تأثیر فوتبال بر اعتماد اجتماعی نوجوانان فوتبالیست ۱۲ تا ۱۸ سال شهر ایرانشهر و با روش پیمایش و تکنیک پرسشنامه در بین نوجوانان فوتبالیست سازمان یافته (دارای قرارداد) شهر ایرانشهر به انجام گرفته است. با توجه به اینکه جامعه آماری (N=175) این تحقیق به فوتبالیست‌های نوجوانان سازمان یافته ایرانشهر محدود بود، حجم نمونه برابر با جامعه آماری در نظر گرفته شده و از روش نمونه گیری همه شماری و از نظریه جامعه شناختی سرمایه اجتماعی رابرت پاتنام استفاده شده است. و متغیرهای زمینه ای مانند شغل پدر، محل سکونت، مقطع تحصیلی و متغیر مستقل اعتماد اجتماعی مورد بررسی قرار گرفته و نتایج با استفاده از نرم افزار Spss نشان داد که تأثیر فوتبال بر اعتماد اجتماعی مثبت و افزایشی می باشد.

واژگان کلیدی: بررسی جامعه شناختی، تأثیر فوتبال، اعتماد اجتماعی، نوجوانان فوتبالیست، سرمایه اجتماعی

۱- دانشجوی دکتری جامعه شناسی ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی، تهران، ایران و مدرس دانشگاه

۲- دانشجوی دکتری جامعه شناسی فرهنگی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی، تهران، ایران و مدرس دانشگاه

*sadeqsotvan@yahoo.com

امروزه ورزش از ضروری ترین نیازها و اساسی ترین نهادهای جوامع بشری است. به طوری که کمتر کشوری را می توان یافت که فاقد سازمان ورزشی باشد. گسترش روز افزون ورزش به گونه ای است که میلیون ها نفر انسان در سراسر جهان از ورزشکاران، مربیان، داوران و مدیران باشگاه ها گرفته تا عکاسان، خبرنگاران، دست اندرکاران مطبوعات ورزشی و دیگر رسانه های گروهی همه و همه در فعالیت های ورزشی مشغول به کارند. هم چنین ورزش کانون توجه سیاست مداران، صاحبان صنایع، بازرگانان، متخصصان و محققین رشته های گوناگون است. در این میان فوتبال به دلیل جذابیت و کارکردهای خاصی که دارد یکی از پربیننده ترین و پرطرفدارترین رشته های ورزشی شناخته می شود (وثوقی و همکاران، ۱۳۸۸: ۱۱۸).

ورزش گروهی فوتبال، به عنوان پدیده ای اجتماعی، محصول و نتیجه نظام اجتماعی و مناسبات حاکم بر همان جامعه است. که کارکردهای مثبت فراوانی (از جمله سلامت جسم و روان، کنترل اجتماعی، جامعه پذیری، احترام به قوانین، ایجاد روابط دوستانه، بالا بردن اعتماد بین فردی و گروهی، انضباط پذیری و تقویت روحیه ملی و...) می تواند داشته باشد. به عنوان مثال همکاری و تعاون درون گروهی به همراه رعایت قوانین برای کسب پیروزی در مسابقات مختلف ورزش های گروهی مانند فوتبال بر سلامت و هیجان عاطفی افراد تأثیر مثبتی دارد. ایجاد و تقویت چنین روحیاتی تأثیر مطلوبی بر سازندگی جامعه دارد و هم چنین آسیب احتمالی در این ورزش فرد را نیازمند استقامت، تحمل درد و صبر و بردباری می نماید این روند باعث افزایش اعتماد به نفس و میل به زندگی و تحقق خویش می گردد. احساس پیروزی به ویژه در بازی های گروهی مانند فوتبال با افزایش شور و شوق، جنبش و تحرک همراه است. ایجاد چنین روحیات و احساساتی در انسان می تواند او را از افسردگی، بی تفاوتی، بی تحرکی و بی کفایتی دور سازد. از دیگر کارکرد های اجتماعی ورزش های گروهی مانند فوتبال، توسعه و تحکیم روابط اجتماعی می باشد که در کل ساختار جامعه و روابط موجود در بین اقشار و آحاد اجتماعی اثرات قابل توجهی به جا می گذارد (کریمیان و همکاران، ۱۳۹۲: ۱۱۶۸).

امروزه در کنار سرمایه انسانی، اقتصادی و فیزیکی از سرمایه دیگری به نام سرمایه اجتماعی نام برده می شود که در بررسی های اقتصادی و اجتماعی جوامع مطرح شده است. هم چون مفاهیم سرمایه فیزیکی و سرمایه انسانی (ابزار و آموزش هایی که بهره وری انسانی را افزایش می دهد) به ویژگی های سازمان اجتماعی مانند، شبکه ها، هنجارها، و اعتماد اشاره دارد، که هماهنگی و همکاری برای کسب سود متقابل را تسهیل می کنند. امروزه مسلم است که رسیدن به توسعه، جامعه مدنی، معیارهای جهان شمول و بستری مناسب برای زیست اجتماعی، بدون این بعد سرمایه اجتماعی یعنی اعتماد اجتماعی ممکن نیست (اسلامی مرز نکلاته و همکاران، ۱۳۹۳: ۱۴۰).

بدون تردید میزان سرمایه اجتماعی جامعه برآیندی از سرمایه های اجتماعی گروه های کوچک می باشد، که در بین اقشار مختلف جامعه متفاوت است و انتظار می رود گروه های حرفه ای و شغلی مختلف با توجه به میزان دانش، نگرش و سرمایه گذاری به عمل آمده توسط جامعه بر روی آنان از سطوح مختلفی از این متغیر اجتماعی بهره برده باشند. ورزش برای توسعه بهتر جامعه و پیامدهای شهروندی ضروری است و هم چنین بین فوتبال و میزان مشارکت در آن و میزان سرمایه اجتماعی در جامعه می تواند رابطه متقابلی وجود داشته باشد. جامعه شناسان به تأثیر جامعه بر ورزش فوتبال تأکید دارند مبنی بر اینکه ورزش فوتبال بازتاب دهنده روابط اجتماعی جامعه است و هم چنین تأثیر میزان مشارکت در ورزش فوتبال بر جامعه و میزان سرمایه اجتماعی که بعد دیگری از این ارتباط است می تواند از نکات حائز اهمیت باشد. به دلیل آنکه سرمایه اجتماعی زندگی جمعی در عصر حاضر در معرض خطر و کم رنگ شدن قرار گرفته است لذا می توان در پی شناسایی عوامل تأثیرگذار بر تقویت این عناصر بود، که پرداختن به میزان مشارکت در ورزش فوتبال می تواند یکی از عوامل مدنظر فوق باشد. رابطه ی بین میزان مشارکت در ورزش فوتبال و سرمایه اجتماعی می تواند نشان دهنده ی تأثیر گذاری مثبت این ورزش گروهی در جهت نیل به افزایش اعتماد، مشارکت، عزت نفس، برابری اجتماعی و هم چنین پرورش ذهن، اعمال، گفتار و رفتار، ایجاد و افزایش سرمایه اجتماعی قشر نوجوان و جوان برای تقویت جامعه مدنی هر کشور نقش مهمی داشته باشد. اهمیت پژوهش حاضر به این جهت است که ۱- کارکرد های ویژه ورزش (فوتبال) در سلامت فردی، خانوادگی و اجتماعی در جامعه؛ ۲- کارکرد و تأثیرات مثبت آن بر روی اعتماد اجتماعی در راستای ثبات و پایداری در جامعه؛ ۳- موقعیت اجتماعی منحصر به فرد جامعه مورد مطالعه سنجه ها.

ادبیات پژوهشی که در این مقاله مورد استفاده قرار گرفته است به این شرح است. آترلی (۲۰۰۶) در پژوهشی تحت عنوان ورزش، محلی گرایی و سرمایه اجتماعی در استرالیا به این نتیجه رسیده است که سرمایه اجتماعی می تواند موجب شود که شبکه های اجتماعی شکل و کارکرد خود را از ورزش ها می گیرند. الیوت (۲۰۰۱) در این پژوهش تأثیر شاخص های سرمایه اجتماعی و نقش آنها بر ورزش مورد بررسی قرار گرفته و از نظریات کلمن درباره اعتماد اجتماعی به عنوان یکی از شاخص های اصلی بعد ساختاری در مفهوم سرمایه اجتماعی و تأکید پوتنام بر احساس تعلق و تعامل اجتماعی به عنوان بعد شناختی در مفهوم سرمایه اجتماعی توجه گردیده است.

شهر ایران شهر همانند سایر شهر های کشور با معضلات و مسائل شهری همچون فقر فرهنگی، افزایش جرم و جنایت، بروز شغل های کاذب و غیره به ویژه در سنین پایین روبرو است و سرمایه اجتماعی و عوامل مؤثر بر تقویت آن می تواند برای داشتن جامعه ای سالم و مدنی برای این شهر ضروری باشد. فوتبال نمونه ای از پدیده های اجتماعی است که در این شهر گروه های سنی زیادی را به خود مشغول کرده است. به نظر می رسد در عین حال که سرمایه موجود در شهر ایران شهر می تواند به توسعه فوتبال کمک کند بلکه اقبال عمومی (نوجوانان، جوانان و بزرگسالان) شهر به ویژه در رده نوجوانان پسر به فوتبال می تواند نقش مهمی در خصوص نحوه ی گذراندن حیات جمعی و افزایش کارکردهای مثبت برای نوجوانان پسر داشته باشد و از عوامل تقویت ابعاد سرمایه اجتماعی مثل: وفاق و همبستگی اجتماعی، مشارکت مدنی بالا، اعتماد اجتماعی و توسعه شبکه های اجتماعی و ... باشد که نشان از سلامت اجتماعی و روانی یک جامعه می تواند باشد.

علی رغم تعدد پژوهش های صورت گرفته در زمینه ورزش و سرمایه اجتماعی، پرداختن به تأثیر و پیامدهای فوتبال و تبیین این پدیده اجتماعی و میزان مشارکت در آن تبیین سودمندی در اختیار ما قرار می دهد. بنابراین لازم است روشن ساخت که پیامدهای اجتماعی فوتبال بر اعتماد اجتماعی نوجوانان پسر چه می تواند باشد؟ به همین منظور مطالعه حاضر در صدد «بررسی جامعه شناختی تأثیر فوتبال بر اعتماد اجتماعی نوجوانان پسر شهر ایران شهر می باشد».

۲- روش شناسی تحقیق

مطالعه حاضر به لحاظ اجرا از نوع پیمایشی است. ضمن آنکه برای تدوین چارچوب نظری تحقیق و مروری بر تحقیقات پیشین از روش کتابخانه ای (اسنادی) نیز بهره گرفته شده است. جامعه آماری و روش نمونه گیری، این تحقیق را کلیه نوجوانان فوتبالیست ساخترمند (دارای قرارداد) ۱۲ تا ۱۸ ساله های شهر ایران شهر تشکیل داده اند و به دلیل محدودیت جامعه آماری حجم نمونه ($n=N$) که ۱۷۵ نفر می باشند در نظر گرفته شد، و از روش همه شماری استفاده شد. و پرسشنامه تحقیق که محقق ساخته بود، بین کلیه پاسخ گویان توزیع شد. برای احراز اعتبار (روش اعتبار محتوا) و پایایی (آلفا کرونباخ) در مراحل مقدماتی تحقیق، برای جمع آوری داده های مورد نیاز در مرحله نهایی مورد استفاده قرار گرفت.

۱. برای مشخصه های اجتماعی- جمعیت شناسی: این مشخصه ها شامل متغیر های سن، محل سکونت، میزان تحصیلات، سطح بازی و پایگاه اقتصادی - اجتماعی بوده است. و میانگین هر عامل به ترتیب زیر مشخص گردید: شغل پدر (۳/۵۸ درصد، آزاد)، تحصیلات شخص (۳/۵۴ درصد، متوسطه اول)، سن (۶۴ تا ۱۴ سال)، محل سکونت (۳/۷۸ درصد، شهر)، سطح بازی (۶۹/۱ درصد، نیم حرفه ای)، تحصیلات پدر (۵۱ درصد، دبیرستان و بالاتر) و در پایان مجموع میانگین کل افراد در عامل های ذکر شده به دست آمد.

۲. اعتماد اجتماعی: برای سنجش اعتماد اجتماعی، از گویه های اعتماد در خانواده، تیم، مدرسه و اعتماد در نهادهای عمومی استفاده شده است.

۳- اعتبار (روایی) و پایایی

برای تعیین اعتبار (روایی) پرسشنامه از روش خبرگی استفاده شد. بدین منظور پرسشنامه در اختیار چند نفر از متخصصان و اساتید آشنا به سرمایه اجتماعی و اعتماد اجتماعی و ورزش قرار گرفت و از نظرات آنان برای شناسایی اعتبار شاخص ها استفاده شد. برای سنجش پایایی نیز از آلفا کرونباخ استفاده شده است. مقدار آلفا کرونباخ ۸۷٪ برآورد شده است.

۴- روش تجزیه و تحلیل داده ها

داده ها توسط نرم افزار Spss مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. برای بررسی فرضیه ها از آزمون همبستگی پیرسون، تحلیل واریانس و رگرسیون چند متغیره استفاده شد تا مشخص شود که آیا مشارکت در فوتبال می تواند در اعتماد اجتماعی جوانان تفاوت ایجاد کند.

۵- یافته ها

جدول ۱: فراوانی سن پاسخگویان

سن	فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی پاسخگویان	درصد تجمعی
کمتر از ۱۴ سال	۴۰	۲۲,۹	۲۳,۰	۲۳,۰
بین ۱۴ تا ۱۶ سال	۱۱۲	۶۴,۰	۶۴,۴	۸۷,۴
بیشتر از ۱۶ سال	۲۲	۱۲,۶	۱۲,۶	۱۰۰,۰
جمع کل	۱۷۴	۹۹,۴	۱۰۰,۰	
بدون پاسخ	۱	۰,۶		

با توجه به جدول فراوانی فوق رده سنی پاسخگویان به شرح زیر می باشد:

تعداد ۴۰ نفر (۲۲/۹ درصد) در رده سنی کمتر از ۱۴ سال و تعداد ۱۱۲ نفر (۶۴٪) در رده سنی ۱۴ تا ۱۸ سال و تعداد ۲۲ نفر (۱۲/۶ درصد) در رده سنی بیشتر از ۱۶ سال بوده اند. همچنین تعداد ۱ نفر (۰/۶ درصد) به این سؤال پاسخ نداده اند. بنابراین بیشترین حجم پاسخگویان را افراد ۱۴-۱۶ سال تشکیل می دهند. بنابراین بیشترین حجم پاسخگویان را افراد ۱۴-۱۶ سال تشکیل می دهند.

جدول ۲: فراوانی سطح تحصیلات پاسخگویان

سطح تحصیلات	فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی پاسخگویان	درصد تجمعی
ابتدایی	۶۱	۳۴,۹	۳۵,۳	۳۵,۳
متوسطه اول	۳۵	۵۴,۳	۵۴,۹	۹۰,۲
متوسطه دوم	۱۲	۶,۹	۶,۹	۹۷,۱
ترک تحصیل	۵	۲,۹	۲,۹	۱۰۰,۰
جمع کل	۱۷۳	۹۸,۹	۱۰۰,۰	
بدون پاسخ	۲	۱,۱		

با توجه به جدول فراوانی فوق سطح تحصیلات پاسخگویان به شرح زیر می باشد:

تعداد ۶۱ نفر (۳۴/۹ درصد) ابتدایی و تعداد ۹۵ نفر (۵۴/۳ درصد) متوسطه اول و تعداد ۱۲ نفر (۶/۹ درصد) متوسطه دوم و تعداد ۵ نفر (۲/۹ درصد) ترک تحصیل کرده اند، همچنین تعداد ۲ نفر (۱/۲ درصد) به این سؤال پاسخ نداده اند با توجه به فراوانی فوق و نمودار میله ای مربوط به سطح تحصیلات پاسخگویان مشاهده می شود بیشترین حجم پاسخگویان را افراد دارای مدرک متوسطه اول تشکیل می دهند.

جدول ۳: فراوانی سطح فوتبال بازیکنان

سطح فوتبال بازیکنان	فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی پاسخگویان	درصد تجمعی
نیم حرفه ای	۱۲۱	۶۹,۱	۶۹,۱	۶۹,۱
آماتور	۵۴	۳۰,۹	۳۰,۹	۱۰۰,۰
جمع کل	۱۷۵	۱۰۰,۰		
بدون پاسخ	۰	۰		

با توجه به جدول فراوانی سطح فوتبال بازیکنان به شرح زیر می باشد:

تعداد ۱۲۱ نفر (۳۰/۹ درصد) آماتور و تعداد ۱۵۴ نفر (۶۹/۱ درصد) نیم حرفه ای تشکیل می دهند. بیشترین حجم پاسخگویان را افراد با سطح فوتبال نیم حرفه ای تشکیل می دهند.

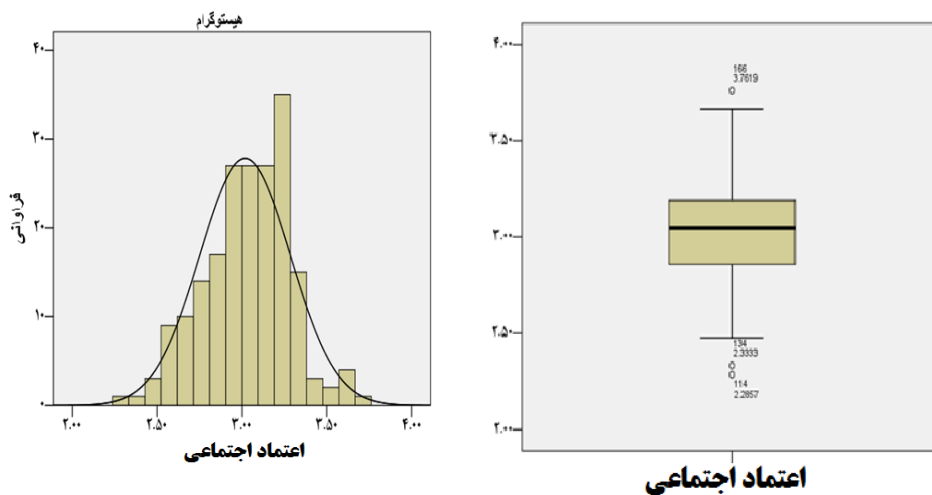
۵-۱- توصیف متغیر اعتماد اجتماعی

جدول ۴: توصیف متغیر اعتماد اجتماعی

میانگین گویه	میانگین	میانه	مد	استاندارد انحراف معیار	بیشترین نمره	کمترین نمره	چولگی	کشیدگی	تعداد
۲/۵	۳/۰۱	۳/۰۴	۳/۱۹	۰/۲۶۷	۳/۷۶	۲/۲۹	-۰/۰۹۹	-۰/۰۰۳	۱۷۵

با توجه اطلاعات جدول فوق می توان نتایج زیر را گرفت:

با توجه به میانگین (۳/۰۱)، میانه (۳/۰۴) و مد (۳/۱۹) متغیر که تمامی از میانگین گویه (۲/۵) مورد نظر بیشتر می باشند نتیجه می گیریم پاسخگویان در پاسخ به این متغیر گزینه (متوسط و زیاد) را انتخاب کرده اند. با توجه به استاندارد انحراف معیار (۰/۲۶۷) متغیر نتیجه می گیریم پراکندگی متغیر فوق کم می باشد و این بدان معناست که نظر پاسخگویان نسبت به متغیر فوق نزدیک به هم بوده است. با توجه به بیشترین مقدار (۳/۷۶) و کمترین مقدار (۲/۲۹) نتیجه می گیریم که بیشتر پاسخ ها در متغیر فوق به گزینه (متوسط و زیاد) داده شده است، زیرا که کمترین مقدار گویه (۱) و بیشترین مقدار گویه مورد نظر (۵) می باشد اما کمترین مقدار پاسخگویان (۲/۲۹) بوده است. با توجه به چولگی (-۰/۰۹۹) و کشیدگی (-۰/۰۰۳) متغیر فوق می توان نتیجه گرفت این متغیر دارای توزیع نرمال می باشد.

نمودار ۱: نمودار هیستوگرام و جعبه ای مربوط به متغیر اعتماد اجتماعی

در نمودار جعبه ای چارک اول (۲/۸۵) و سوم (۳/۱۹) می باشد و خطی که در داخل جعبه است میانه (۳/۰۴) را مشخص می کند. با توجه به نمودار هیستوگرام مشاهده می شود که بیشترین فراوانی در سمت راست نمودار می باشد که نشان دهنده مثبت بود نظر پاسخگویان نسبت به این متغیر است. با توجه به اطلاعات جدول و نمودارهای فوق می توان در مورد متغیر مورد نظر که از پرسش ۵ گزینه ای تشکیل شده است نتیجه گرفت که پاسخگویان متغیر فوق را تایید کرده و اکثراً به گزینه (متوسط و زیاد) نظر داده اند.

الف) آزمون خی-دو استقلال

ابتدا با استفاده از آزمون خی-دو استقلال، استقلال یا همبسته بودن را بررسی می کنیم، زیرا اگر متغیرها مستقل باشند در نتیجه همبستگی ندارند و محاسبه ضریب همبستگی اشتباه است.

H_0 : میزان مشارکت نوجوانان در بازی فوتبال و میزان اعتماد اجتماعی از هم مستقل هستند.

H_1 : میزان مشارکت نوجوانان در بازی فوتبال و میزان اعتماد اجتماعی از هم مستقل نیستند.

جدول ۵: آزمون خی-دو

آماره آزمون	مقدار آزمون	P-مقدار
آماره خی-دو	۲/۳۶	۰/۰۰۰

با توجه به تجزیه و تحلیل داده ها چون در آزمون خی-دو سطح معناداری ۰/۰۰ به دست آمده است بنابراین سطح H_0 در سطح معنی داری ۰/۰۵ رد می شود و این بدان معناست که میزان مشارکت نوجوانان در بازی فوتبال و میزان اعتماد اجتماعی از هم مستقل نیستند.

ب) آزمون همبستگی پیرسون و اسپیرمن

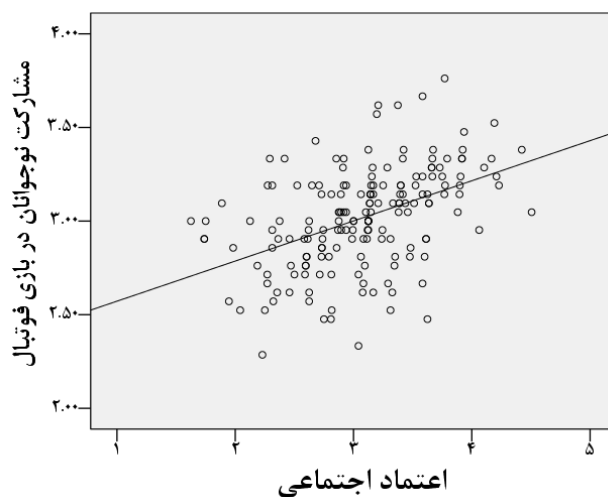
H_0 : بین میزان مشارکت نوجوانان در بازی فوتبال و میزان اعتماد اجتماعی رابطه وجود ندارد.

H_1 : بین میزان مشارکت نوجوانان در بازی فوتبال و میزان اعتماد اجتماعی رابطه وجود دارد.

جدول ۶: آزمون فرضیه براساس ضریب همبستگی اسپیرمن و پیرسون

نوع رابطه	شدت همبستگی	وجود رابطه	سطح معناداری	مقدار ضریب همبستگی	آماره همبستگی
مستقیم	متوسط	دارد	۰,۰۰۰	۰/۴۵۴	پیرسون
مستقیم	متوسط	دارد	۰,۰۰۰	۰/۵۰۰	اسپیرمن

براساس مقادیر مشاهده شده در جدول فوق می توان این گونه ابراز نمود که مقدار sig در هر دو آزمون کوچکتر از سطح معناداری (۰/۰۵) می باشد. لذا فرض صفر رد و فرض پژوهش تأیید می شود. و مقدار همبستگی به دست آمده نیز بیانگر معنی دار بودن رابطه بین دو متغیر است و مثبت بودن ضریب همبستگی پیرسون و اسپیرمن نشان دهنده مستقیم بودن رابطه و افزایشی بودن رابطه است.

نمودار ۲: پراکنندگی مربوط به متغیر مشارکت نوجوانان در بازی فوتبال و میزان اعتماد اجتماعی

بررسی رابطه میزان شرکت در بازی فوتبال با میزان و نوع اعتماد اجتماعی (در مدرسه، تیم، خانواده و نهادهای اجتماعی) برای تشخیص معنی دار بودن رگرسیون از جدول آنالیز واریانس استفاده می کنیم.

H_0 : رگرسیون معنادار نیست.

H_1 : رگرسیون معنادار است.

جدول ۷: آنالیز واریانس

منبع	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مجموع مربعات	آماره F	سطح معناداری
رگرسیون	۹,۴۴۶	۴	۲,۳۶۱	۵۲,۳۰۶	۰,۰۰۰
خطا	۷,۶۷۵	۱۷۰	۰,۰۴۵		
کل	۱۷,۱۲۱	۱۷۴			

با توجه به سطح معناداری رگرسیون (۰/۰۰) و کمتر بودن آن از خطای نوع اول آلفا (۰/۰۵) فرض صفر آزمون رد می شود و رگرسیون معنادار می باشد.

جدول ۸: خلاصه مدل

R	R2	اصلاح شده R2
.743	.552	.541

با توجه به مقدار بدست آمده در جدول تقریباً ۵۴٪ از پراکندگی مشارکت در بازی فوتبال توسط چهار عامل مدرسه، خانواده، نهادهای اجتماعی، تیم فوتبال توجیه می شود و ۴۶٪ مربوط به عامل های دیگر و خطاها است.

جدول ۹: ضرایب بتا

سطح معناداری	T	ضرایب های غیر استاندارد		مدل
		Beta	انحراف معیار خطا	
.000	3.765		.233	ثابت
.000	.987	.058	.074	مدرسه
.000	7.677	.538	.059	خانواده
.000	12.261	.637	.032	نهادهای اجتماعی
.047	1.916	.135	.044	تیم فوتبال

با توجه به جدول ضرایب بتا مشاهده می شود مقدار ثابت متغیر میزان مشارکت نوجوانان در بازی فوتبال بدون دخالت هیچ متغیری ۰/۶۸۲ می باشد و ضریب بتا تمام متغیر ها پذیرفته می شود (سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵) همچنین بیشترین ضریب تأثیر متعلق به متغیر مدرسه می باشد.

نتیجه گیری

یافته های این بررسی رابطه معنی داری را بین میزان مشارکت در بازی فوتبال و میزان اعتماد اجتماعی نشان داد. برای بررسی میزان اعتماد اجتماعی که در واقع یکی از مؤلفه های سرمایه اجتماعی را تشکیل می دهد از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد. یافته های این پژوهش با نتایج به دست آمده توسط جاروی (۱۹۹۸)، و دلانی و کینی (۲۰۰۵) هماهنگ است. اندازه گیری های گوناگونی توسط کلمن (۱۹۹۸)، هال (۱۹۹۹) و پاتنام (۲۰۰۰) برای سنجش سرمایه اجتماعی به کار برده شده اند. الیوت (۲۰۰۱)، در این پژوهش تأثیر شاخص های سرمایه اجتماعی و نقش آنها بر ورزش مورد بررسی قرار گرفته و از نظریات کلمن درباره اعتماد اجتماعی به عنوان یکی از شاخص های اصلی بعد ساختاری در مفهوم سرمایه اجتماعی و تأکید پوتنام بر احساس تعلق و تعامل اجتماعی به عنوان بعد شناختی در مفهوم سرمایه اجتماعی توجه گردیده است. کریشنا و آپهاف (۱۹۹۹) نیز در پژوهشی در راجستان (یکی از استان های هند) بر شاخص های ساختاری و شناختی سرمایه اجتماعی تأکید کردند. اگر بپذیریم که اعتماد اجتماعی به عنوان یکی از ابعاد سرمایه اجتماعی، متغیری مهم و اثر گذار در جامعه می باشد، توجه به این متغیر و تقویت آن به نوبه خود می تواند در تحقیقات آتی نقش به سزایی داشته باشد. سرمایه اجتماعی، شکل و نمونه ملموسی از یک هنجار غیر رسمی است که باعث ترویج همکاری بین دو یا چند فرد می شود.

پیشنهادهایی که براساس یافته های این پژوهش می توان ارائه داد به این شرح است: ۱- توجه آموزش و پرورش در دوره ابتدایی به مسائل ورزشی و هنری برای افزایش سرمایه اجتماعی به طور عام و اعتماد اجتماعی به طور خاص؛ ۲- آموزش اعضای خانواده برای نحوه افزایش سرمایه اجتماعی و در مرحله بعد آموزش خانواده به فرزندان؛ ۳- ایجاد زمین های ورزشی برای بازی فوتبال در محلات برای ترغیب بیشتر نوجوانان و جوانان به ورزش فوتبال؛ ۴- برگزاری همایش و انجام پژوهش ها در حوزه فوتبال با توجه به تأثیر مثبت آن در افزایش سرمایه اجتماعی و متغیر اعتماد اجتماعی.

منابع

- تاجبخش، کیان(۱۳۸۴)، «سرمایه اجتماعی: اعتماد، دموکراسی و توسعه»، ترجمه افشین خاکباز و حسن پویان: تهران، نشر شیرازه.
- پارسامهر، مهربان، جسمانی، سمیه(۱۳۹۰)، «نقش سرمایه اجتماعی بر مصرف ورزش(تماشای ورزش)مطالعه جوانان شهر یزد»، دو فصلنامه پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی، سال اول(نهم پیاپی)، صفحات ۷۳-۸۵.
- شارع پور، محمود(۱۳۸۷)، «بررسی رابطه ای بین سرمایه اجتماعی و مشارکت ورزشی (مطالعه موردی شهروندان ۱۵ تا ۲۹ ساله شهر بابل»، مجله حرکت، (۳۷) صفحات ۳۷-۱۵۳.
- Atherley, Kim M. (2006). Sport, Localism and Social Capital in Rural Western Australia . Geographical Research, Volume 44, Number 4, December 2006, pp. 348-360(13)
- Bourdieu, P. (1986). The Forms of Capital in Baron, S. Field, J. Schuller, T. (Eds) (2000) Social Capital – Critical Perspectives Oxford University Press.
- Bourdieu, P. (1986). The Forms of Capital, in John G. Richardson (EDT), Handbook of Theory and Research in the Sociology of Education, New York, Greenwald Press.
- Coleman, J.S., (1988). Social Capital in the Creation of Human Capital. American Journal of Sociology 94, S95-S120.
- Delaney, L. & Keaney, E. (2005). Sport and Social Capital in the United Kingdom: Statistical Evidence from National and International Survey Data. Dublin institute for publicity reaserch(ippr), London- commissioned by the Department of cultural Media and Sport.
- Elliot, I. (2001). Social Capital and Health: Literature review. Institute of Public health in Ireland. Unpublishd report.
- Fukuyama, F. (1999). Social Capital and Civil Society, Paper prepared for delivery at the IMF Conference on Second Generation Reforms, November 8-9, 1999, IMF Institute and the Fiscal Affairs Department, Washington, D.C.
- Fukuyama, F. (2003). Still Disenchanted? The Modernity of Postindustrial Capitalism, CSES Working Paper Series, No. 3, Center for the Study of Economy and Society, Cornell University.
- Tonts, M. (2005). Competitive Sport and Social Capital in Rural Australia. Journal of Rural Studies, v21 n2 p137.